

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ.410.14.6.2024

Pan Jacek Golusda
Dyrektor
Zespołu Szkół Ponadpodstawowych
im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pomorskim

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/086 Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach ponadpodstawowych
w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pomorskim, ul. Wolińska 7, 72-400 Kamień Pomorski ¹ . W strukturze organizacyjnej Zespołu Szkół mieszczą się m.in.: Technikum ² , Liceum Ogólnokształcące, Branżowa Szkoła I Stopnia, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Szkoła Policealna oraz Branżowa Szkoła II Stopnia.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Golusda, Dyrektor Zespołu Szkół ³ , od 1 marca 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Jacek Golusda, Dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Kamieniu Pomorskim, od 21 maja 2019 r. do 28 lutego 2022 r. Aneta Pintal, Wicedyrektor oraz p.o. Dyrektora Zespołu Szkół, od 1 marca 2022 r. do 31 października 2022 r. (z przerwą ⁴ w okresie od 11 sierpnia do 29 listopada 2022 r.). Jacek Jarema, w okresie od 23 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. ⁵ wykonywał obowiązki dyrektora Zespołu Szkół jako p.o. Wicedyrektora Zespołu Szkół ⁶ . W okresie od 11 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. - formalnie nie wyznaczono osoby pełniącej obowiązki Dyrektora – z uwagi na brak Dyrektora oraz długotrwałą nieobecność p.o. Dyrektora. (akta kontroli str. 31-50, 274-275)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystane dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁷ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Małgorzata Paciejewska-Sokołowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/153/2024 z 3 września 2024 r. 2. Katarzyna Danielak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/154/2024 z 4 września 2024 r. (akta kontroli str. 1-5)

¹ Dalej: Zespół Szkół.

² Dalej: Technikum, Szkoła. Kontrolą NIK objęto funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Technikum w kontekście działań Dyrektora mających wpływ na przebieg procesów kształcenia mierzony zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

³ Dalej: Dyrektor lub Dyrektor ZS.

⁴ Z uwagi na długotrwałą nieobecność.

⁵ W trybie art. 68 ust. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737) Dalej: Prawo oświatowe, na podstawie uchwały Nr 161/569/2022 Zarządu Powiatu w Kamieniu Pomorskim z dnia 23 sierpnia 2022 r. w sprawie wyznaczenia nauczyciela do zastępowania wicedyrektora Zespołu Szkół.

⁶ Dalej: Nauczyciel-Dyrektor.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁸ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie organizacji i funkcjonowania nadzoru pedagogicznego, z uwagi na liczne stwierdzone nieprawidłowości oraz nieskuteczność działań podejmowanych w celu poprawy efektywności kształcenia uczniów Technikum.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach szkolnych objętych kontrolą dyrektorzy Zespołu Szkół, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego, nie podejmowali skutecznych działań mających na celu poprawę efektywności kształcenia uczniów Technikum, gdyż do 2024 r. zdawalność i wyniki matur z głównych przedmiotów obowiązkowych oraz wskaźnik EWD z języka polskiego i matematyki nie poprawiły się i utrzymywały na poziomie niższym od średniej krajowej. Ujemny wskaźnik EWD osiągany przez Technikum od lat, świadczy o niedostatecznej efektywności kształcenia, gdyż wkład szkoły w końcowy poziom wiedzy uczniów na zakończenie etapu edukacyjnego był niewystarczający.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały na niezapewnieniu prawidłowych i rzetelnych warunków organizacji i funkcjonowania nadzoru pedagogicznego. W Statucie Zespołu Szkół nie ujęto części obligatoryjnych zagadnień, m.in. zawodów i specjalności, w których szkoła kształci, trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi⁹, podziału kompetencji wicedyrektorów i osób na innych stanowiskach kierowniczych. Mimo zgody organu prowadzącego na prowadzenie dzienników w formie elektronicznej, część dzienników specjalistów prowadzono w formie papierowej.

W ZS zatrudniano kadrę pedagogiczną posiadającą wymagane przygotowanie i kwalifikacje, jednak w roku szkolnym 2022/2023 nie zapewniono adekwatnej do wymogów liczby i rodzaju specjalistów. W Szkole nie wprowadzono mechanizmów zapewniających rozpoznawanie możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz zasad ich dokumentowania. O nieskuteczności funkcjonującego w Technikum nadzoru pedagogicznego świadczy również nieprawidłowo zorganizowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna¹⁰, gdyż obejmowano nią wyłącznie uczniów posiadających opinie i orzeczenia poradni. Ponadto nie realizowano wszystkich zaleceń wynikających z opinii poradni. Szkoła nie obejmowała odpowiednią pomocą pp uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi. Dokumentację uczniów objętych pomocą pp prowadzono w sposób nierzetelny i niekompletny. Dzienniki zajęć pomocy pp nie zawierały wszystkich wymaganych elementów, a także zawierały dane uczniów i ich rodziców/ opiekunów prawnych, wykraczające poza zakres określony przepisami prawa. NIK zauważa, że dostęp do tych danych mogły mieć osoby nieuprawnione.

Nie opracowano planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023, co skutkowało brakiem ujęcia w planie na kolejny rok szkolny wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku poprzednim. Z uwagi na nieprzeprowadzanie całościowej diagnozy pracy szkoły, w planach nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 i 2023/2024 nie uwzględniono zakresu wspomagania nauczycieli wynikającego z takiej diagnozy. Ponadto nie dokonano aktualizacji planu na rok szkolny 2021/2022, pomimo konieczności wprowadzenia zmian do ww. dokumentów. Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono również ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne

⁸ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁹ Dalej: poradnia.

¹⁰ Dalej: pomoc pp.

dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań, wynikających ze sprawowanego nadzoru. Rada Pedagogiczna nie ustaliła sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, co w ocenie NIK było konsekwencją nieprzyjęcia w sprawowanym nadzorze pedagogicznym ww. elementów.

Inne stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na ujmowaniu w arkuszach organizacyjnych nierzetelnych danych; nie prowadzeniu w roku szkolnym 2021/2022 dzienników zajęć wspomagających po pandemii; braku poinformowania rodziców/opiekunów prawnych o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy pp oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane; dziennik elektroniczny dotyczący zajęć prowadzonych w roku szkolnym 2021/2022 dla jednego ucznia, został podpisany z ponad dwuletnim uchybieniem terminu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹¹ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego

1.1. Stan zatrudnienia kadry pedagogicznej, w tym specjalistów w Zespole Szkół w badanych latach szkolnych kształtował się następująco:

- 2021/2022 na początek roku szkolnego 45 osoby (50,58 etatu), na koniec roku szkolnego 45 osób (49,35 etatu); z czego odpowiednio w Technikum: na początek 43 osoby (35,62 etatu), na koniec 44 osoby (35,27 etatu); z czego nauczyciele przedmiotów maturalnych: 19 osób; 18 osób - (po 12,07 etatu);

- 2022/2023 na początek roku szkolnego 43 osoby (51,15 etatu), na koniec roku szkolnego 42 osoby (50,04 etatu), z czego w Technikum: na początek 43 osoby (39,72 etatu), na koniec 40 osób (38,52 etatu), z czego nauczyciele przedmiotów maturalnych: 16 osób (na początek roku 13,78 etatu, na koniec 13,19 etatu);

- 2023/2024 na początek roku szkolnego 52 osoby (61,92 etatu), na koniec roku szkolnego 51 osób (63,68 etatu), z czego w Technikum: na początek 51 osób (48,41 etatu), na koniec 50 osób (49,29 etatu), z czego nauczyciele przedmiotów maturalnych: 19 osób (na początek roku 16,95 etatu, na koniec 16,84 etatu).

W badanych latach szkolnych, w Zespole Szkół zostało zatrudnionych 30 nauczycieli, z czego 27 prowadziło nauczanie w Technikum. W poszczególnych latach liczba nowozatrudnionych wyniosła: 2021/2022 – 10 nauczycieli, 2022/2023 – trzech, 2023/2024 – 17.

(akta kontroli str. 696-697)

W badanym okresie przeprowadzono 21 postępowań rekrutacyjnych¹², w tym jedno w 2021 r., cztery w 2022 r., 11 w 2023 r. i pięć w 2024 r. W wyniku tych postępowań w Technikum¹³ zatrudniono trzy osoby na stanowiskach nauczycielskich, jedną osobę na stanowisku wychowawcy w internacie i jedną osobę na stanowisku psychologa. Wszystkie ogłoszenia zamieszczone były na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej Zespołu Szkół. Ponadto na podstawie losowo wybranych sześciu ofert pracy stwierdzono, że ogłoszenia zostały opublikowane¹⁴ na portalu udostępnionym przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty¹⁵, w terminach umożliwiających złożenie

¹¹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych Tj. nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹² Jedno na stanowisko pedagoga specjalnego, jedno na stanowisko psychologa, jedno na stanowisko wychowawcy w internacie i 18 na stanowiska nauczyciela.

¹³ Nauczyciel przedmiotów zawodowych ekonomicznych, nauczyciel teoretycznej i praktycznej nauki przedmiotów gastronomicznych, nauczyciel języka niemieckiego.

¹⁴ [http://www.kuratorium.szczecin.pl/praca-dla-nauczycieli\(...\)](http://www.kuratorium.szczecin.pl/praca-dla-nauczycieli(...)) – ogłoszenia opublikowane w latach 2021-2023, od 2024 r. publikowane na stronie Kuratorium poprzez system SIO.

¹⁵ Dalej: ZKO.

aplikacji przez zainteresowane osoby. Dyrektor wyjaśnił, że w latach 2021/2022 - 2023/2024 do ZKO zostały przekazane informacje o każdym prowadzonym postępowaniu rekrutacyjnym.

(akta kontroli str.18-30, 276-318, 761)

Różnicę pomiędzy liczbą zatrudnionych w wyniku postępowań rekrutacyjnych, a ogólną liczbą zatrudnionych nauczycieli, Wicedyrektor wyjaśniła: *różnica wynika z faktu, że na zamieszczone ogłoszenia brak było aplikacji od kandydatów. W przypadku braku chętnych, Dyrektor samodzielnie poszukiwał nauczycieli do pracy wśród pracujących w innych placówkach.*

(akta kontroli str. 1168-1169)

Próbę wybraną do badania pod kątem prawidłowości powierzenia zajęć ze względu na posiadane przez kadrę kwalifikacje, stanowiła grupa 11 nauczycieli, z czego: pięciu nauczycieli matematyki, dwóch języka polskiego, jeden fizyki, jeden geografii, jeden pedagog, jeden psycholog.

(akta kontroli str. 438)

Badanie wykazało, iż wybrani w próbie reprezentanci posiadali kwalifikacje wymagane do pełnienia zajmowanego stanowiska w szkołach ponadpodstawowych, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁶ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹⁷.

(akta kontroli str. 744-745)

W latach 2021/2022-2023/2024 Dyrektor nie występował do ZKO w trybie art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela, z wnioskiem o zgodę lub potwierdzenie zasadności zatrudnienia nauczycieli.

(akta kontroli str. 17, 760)

1.2. Liczba wszystkich uczniów Zespołu Szkół w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024, zgodnie z odpowiednim arkuszem organizacyjnym, wynosiła w poszczególnych latach szkolnych: 320; 325; 417 (wg stanu na 1 września, na koniec roku szkolnego stany te nie uległy zmianie). Liczba uczniów Technikum zwiększała się i wynosiła na początek poszczególnych lat szkolnych odpowiednio: 191, 234 oraz 300.

(akta kontroli str. 738, 784)

Określone przez organ prowadzący, pensum¹⁸ nauczycieli-specjalistów Zespołu Szkół w latach 2021/2022 – 2023/2024 wynosiło 22 godziny, a wymiar zatrudnienia poszczególnych specjalistów kształtował się następująco:

- 2021/2022 - wg stanu na 1 września, pedagog realizował obowiązki w wymiarze 22 godzin w tygodniu. Wymiar godzin przewidziany w arkuszu organizacyjnym na obowiązki pedagoga wg stanu na koniec roku nie zmienił się. Liczba etatów specjalistów wyniosła 1.

- 2022/2023 - tygodniowy wymiar godzin pedagoga, wg stanu na 1 września, wyniósł 28. Stan zatrudnienia specjalistów na koniec roku pozostał taki sam. Ww. stan nie spełniał wymogów określonych w art. 42d Karty Nauczyciela, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

- 2023/2024 – tygodniowy wymiar godzin wg stanu na 1 września wyniósł: pedagog – 22, pedagog specjalny – 12 oraz psycholog 22. Stan zatrudnienia na koniec roku był analogiczny jak na początku. Suma etatów specjalistów wyniosła 2,55, co stanowiło

¹⁶ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 986. Dalej: Karta Nauczyciela.

¹⁷ Dz. U. poz. 2102. Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.); Dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji.

¹⁸ O którym mowa w art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. b Karty nauczyciela.

łącznie 56 godzin i w relacji do ww. liczby uczniów ZS spełniało wymogi wynikające z Karty Nauczyciela.

(akta kontroli str. 677-694, 738, 2528-2529)

W roku szkolnym 2022/2023 w Zespole Szkół nie zatrudniono psychologa, a etat pedagoga specjalnego nie został w arkuszu organizacyjnym prawidłowo wyodrębniony organizacyjnie oraz odpowiednio określony godzinowo, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 438-441, 738)

Badanie zatrudnienia specjalistów oraz organizacji pomocy pp wykazało, iż w arkuszach organizacyjnych Zespołu Szkół na lata 2021/2022-2023/2024 nie została ujęta ogólna liczba godzin zajęć z zakresu pomocy pp, a dokumentacja tworząca arkusz organizacyjny była prowadzona nierzetelnie, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1336-1800)

1.3 W latach 2021/2022-2023/2024 w Zespole Szkół funkcjonowała procedura organizacji pomocy pp, która nie została wdrożona w oficjalnej formie¹⁹. Dyrektor wyjaśnił, że: *w roku 2017/2018 została opracowana procedura organizacji i udzielania pomocy pp. Procedura ta obowiązywała przez kolejne lata szkolne. We wrześniu br. została zastąpiona nową wersją, rozszerzoną z dołączonymi do niej załącznikami (...).* W roku szkolnym 2024/2025 procedura organizowania i udzielania pomocy pp została wprowadzona zarządzeniem²⁰ oraz przyjęta przez Radę Pedagogiczną²¹.

(akta kontroli str. 442-481, 730, 733-737, 755)

Przedłożona przez ZS dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie, zgodnej ze stanem faktycznym, liczby uczniów objętych pomocą pp, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Przygotowane przez Dyrektora, na potrzeby niniejszej kontroli, zestawienia dotyczące uczniów Technikum objętych pomocą pp oraz jego korekta przedstawiały diametralnie różne dane, których nie dało się ze sobą porównać.

W jednym z zestawień wykazano, iż ogólna liczba uczniów Technikum objętych pomocą pp, korzystających z zajęć w ramach tej pomocy w formach, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt. 4-6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy pp w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach²², wynosiła:

- w roku szkolnym 2021/2022 – na zajęcia powinno uczęszczać 50 uczniów, w tym:
 - dydaktyczno-wyrównawcze²³ powinno uczęszczać dwóch uczniów z orzeczeniami oraz 20 z opiniami poradni, natomiast na ZDW - w związku z diagnozą własną szkoły uczęszczało - 111²⁴.
 - korekcyjno-kompensacyjne²⁵ - 19 uczniów z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne²⁶ - dwóch z orzeczeniami, trzech z opiniami poradni. Zajęcia nie były realizowane.

¹⁹ Na podstawie uchwały Rady Pedagogicznej lub zarządzenia Dyrektora.

²⁰ Zarządzenie Dyrektora nr 2/09/2024 z 11 września 2024 r.

²¹ 13 września 2024 r.

²² Dz.U. z 2023 r. poz. 1798; Dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy pp.

²³ Dalej: ZDW.

²⁴ Zespół Szkół wykazał również uczniów realizujących projekt „Pomorze Zachodnie- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne”.

²⁵ Dalej: ZKK.

²⁶ Dalej: ZRKES.

- inne zajęcia o charakterze terapeutycznym²⁷ - jeden z opinią poradni, który nie uczęszczał na zajęcia.
- w roku 2022/2023 – na zajęcia powinno uczęszczać 86 uczniów, w tym:
 - ZDW - 28 uczniów; w tym jeden z orzeczeniem oraz 27 z opiniami poradni. Rzeczywiście ZDW realizował: jeden z orzeczeniem.
 - ZKK - 38 z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - ZRKES - dwóch uczniów z orzeczeniami oraz 12 z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - logopedyczne: trzech z opiniami poradni. Zajęcia nie były realizowane.
 - IZTE - dwóch uczniów z orzeczeniami poradni – nie uczęszczał żaden.
- w roku szkolnym 2023/2024- na zajęcia powinno uczęszczać 132 uczniów, w tym:
 - ZDW - 45 uczniów; w tym czterech z orzeczeniami oraz 41 z opiniami poradni. Rzeczywiście ZDW realizowało: dwóch z orzeczeniami, 23 z opiniami oraz 11 w oparciu o diagnozę własną szkoły.
 - rozwijające umiejętności uczenia się²⁸ - dwóch uczniów z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - ZKK: dwóch uczniów z orzeczeniami oraz 61 z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - ZRKES: dwóch uczniów z orzeczeniami oraz 19 z opiniami poradni. Nie uczęszczał żaden.
 - IZTE powinien realizować jeden uczeń z orzeczeniem poradni, który uczęszczał na zajęcia.

W roku 2021/2022 Zespół Szkół zorganizował dla uczniów zajęcia dodatkowe – zbliżone treścią i zakresem do form pomocy pp - finansowane ze środków UE, na które uczęszczało 120 uczniów. W projekcie realizowanym przez organ prowadzący „Pomorze Zachodnie – wsparcie psychologiczno-pedagogiczne” udział wzięło 159 uczniów Zespołu Szkół.

(akta kontroli str. 14-16, 705, 1290-1292)

W skorygowanym zestawieniu - uszczegóławiającym zakres realizowanej pomocy pp - wykazano, iż w Zespole Szkół w kontrolowanych latach szkolnych pomocą pp objęto:

- 2021/2022 - 690 uczniów, w tym: 31 w bieżącej pracy z uczniem, dwóch w formule zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów, w formach określonych w § 6 ust. 2. rozporządzenia w sprawie pomocy pp: ZRUU – 96 uczniów; ZDW – 111 uczniów, zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu²⁹ - 88; zindywidualizowanej ścieżki kształcenia³⁰ – jeden; porad i konsultacji – 185; warsztatów – 176.
- 2022/2023 - 559 uczniów, w tym odpowiednio 49, 4 oraz w ww. formach: ZKKZ - 140; porad i konsultacji – 183; warsztatów – 183.
- 2023/2024 - 707 uczniów, w tym odpowiednio 84, 9 oraz w ww. formach: ZDW- 48; ZKKZ – 102, ZŚK – 2; porad i konsultacji – 230; warsztatów – 232.

W zakresie bieżącej pracy z uczniem oraz poprzez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów ujęto wyłącznie uczniów posiadających opinie i orzeczenia poradni. Wskazano, że działania dotyczyły również innych uczniów, ale nie było to w Zespole Szkół dokumentowane.

(akta kontroli str. 777)

²⁷ Dalej: IZT.

²⁸ Dalej: ZRUU.

²⁹ Dalej: ZKKZ.

³⁰ Dalej: ZŚK.

Także informacje zawarte w arkuszach organizacyjnych ZS za lata 2021/2022-2023/2024 nie były zgodne z danymi wykazanymi w żadnym z ww. zestawień.

(akta kontroli str. 1366-1800)

Dyrektor wyjaśnił, że: *różnice wynikają z błędnej interpretacji zapisów. Zestawienia zostały wypełnione danymi z całego roku szkolnego, a nie zawarto danych z 1 września (...). Arkusz organizacyjny zawiera dane ze wszystkich typów szkół (...) jest jeden dla całego Zespołu Szkół. (...) Różnice danych występują, ponieważ w ciągu roku szkolnego uczniowie na bieżąco dostarczają nowe opinie poradni, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W trakcie roku szkolnego rezygnują z nauki w szkole lub z objęcia pomocą pp (...).*

(akta kontroli str. 761)

Badaniem kontrolnym objęto dokumentację 16 uczniów Technikum, którzy uzyskali najniższą średnią końcową obliczoną z przedmiotów klasyfikacyjnych z całego okresu nauki w szkole ponadpodstawowej³¹. Jedynie dwóch uczniów (z 16) przystąpiło do egzaminu maturalnego, z czego jeden nie uzyskał wymaganego minimum 30% z matematyki. Wyniki egzaminu maturalnego ww. dwóch uczniów z języka polskiego wahały się od 47% do 53%, z matematyki od 24% do 65%, a z języka angielskiego od 42% do 67%.

(akta kontroli str. 739-743)

Według wyjaśnień Dyrektora wszyscy badani uczniowie zostali objęci pomocą pp w formie konsultacji i porad specjalistów. Żaden z nich nie realizował zajęć w ramach innych form pomocy pp.

(akta kontroli str. 741-743, 754-760)

Badanie dzienników specjalistów prowadzących porady i konsultacje w latach 2021/2022-2023/2024 wykazało, iż liczba wpisów przypadająca na jednego ucznia z próby wyniosła w całym ww. okresie od jednego do 18 (tj. średnio max. sześć w roku szkolnym). Zapisy dzienników specjalistów uniemożliwiały odróżnienie wsparcia realizowanego na rzecz ucznia objętego pomocą pp, od innego typu wsparcia realizowanego przez specjalistów³².

(akta kontroli str. 1300)

Pedagog wyjaśniła: *Nie każda porada w sprawie danego ucznia była dokumentowana, nie zawsze było to możliwe. Często udzielamy wsparcia bieżącego, które nie jest odnotowywane w dziennikach. Wyjaśniając czym różni się porada dla ucznia objętego pomocą, od porady dla ucznia nieobjętego pomocą pp, odpowiedziała, że: w zasadzie tylko treścią porady. Konsultacje i porady są odnotowywane w dzienniku pedagoga.*

(akta kontroli str. 731- 732)

W dzienniku pedagoga specjalnego za rok 2022/2023 - prowadzonego w formie papierowej - udokumentowano 49% wszystkich konsultacji i porad dotyczących 16 badanych uczniów, również dla tych nieposiadających opinii i orzeczeń poradni oraz innej formalnej dokumentacji, z której wynikałaby potrzeba objęcia pomocą pp. W przypadku sześciu uczniów (z ww. 16) - była to jedyna udokumentowana forma wsparcia udzielonego przez specjalistę na ich rzecz.

(akta kontroli str. 1301)

³¹ Na trzecim etapie edukacyjnym.

³² O którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U poz.1610).

W Zespole Szkół, za zgodą³³ organu prowadzącego, dzienniki zajęć, co do zasady, prowadzono w formie elektronicznej począwszy od roku szkolnego 2019/2020.

(akta kontroli str. 671-674)

Przyczyny prowadzenia dziennika pedagoga specjalnego w papierowej formie, zamiast elektronicznej, Dyrektor ZS wyjaśnił następująco: (...) *Nie było w systemie Librus możliwości prowadzenia dziennika pedagoga specjalnego i doradcy zawodowego. Dyrektor wyraził zgodę na prowadzenie dziennika w wersji papierowej.*

(akta kontroli str. 760)

Analiza dokumentacji 16 uczniów wykazała, że opinie poradni posiadało pięciu. Dyrektor ZS nie zorganizował dla nich zajęć pomocy pp zgodnie z zaleceniami wynikającymi z tych opinii, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1300, 1801-1914)

Indywidualne teczki uczniów nie zawierały pisemnych informacji Dyrektora skierowanych do rodziców o objęciu uczniów pomocą pp i ustalonych na każdy rok szkolny formach a także prowadzone były w sposób nierzetelny, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 754-760, 1801-191)

Szczegółowym badaniem z zakresu rozpoznawania potrzeb i możliwości psychofizycznych objęto sześciu uczniów (z próby ww. 16), które wykazało, że w latach 2021/2022- 2023/2024 żaden z nich nie realizował ZDW, ZKK, ZRKES, ani innego typu zajęć w ramach form pomocy pp. W Zespole Szkół nie była prowadzona dokumentacja, dotycząca uczniów objętych pomocą pp w bieżącej pracy z uczniem i zintegrowanymi działaniami nauczycieli i specjalistów. Prowadzono rejestr uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz opinie poradni. Całościowa ewidencja uczniów objętych wszystkimi rodzajami pomocy pp – w szczególności zawierająca informacje na temat uczniów objętych pomocą pp z uwagi na niepowodzenia edukacyjne - w formie wyodrębnionego dokumentu nie była prowadzona.

(akta kontroli str. 610, 729, 778-783, 1300, 1801-1914)

Dyrektor w złożonych wyjaśnieniach przyznał, że w szkole uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi nie obejmowano pomocą pp, co zostało opisane szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 754)

Badaniu poddano trzy elektroniczne dzienniki zajęć pomocy pp: grupowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki realizowanych w roku 2023/2024, indywidualnych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego realizowanych w roku 2022/2023 oraz zindywidualizowanej ścieżki kształcenia w roku 2021/2022.

(akta kontroli str. 1177-1238)

Frekwencja uczniów wyniosła odpowiednio: 96%; 90%; 65%. W zakresie zajęć grupowych - z uwagi na brak stałej liczby uczniów zaplanowanych do udziału w każdej z 26 lekcji, badanie frekwencji dotyczyło liczby sesji zrealizowanych przy obecności minimum jednego ucznia, nie zaś obecności na zajęciach konkretnego ucznia - jak w przypadku zajęć indywidualnych. W dziennikach wpisano: nazwiska i imiona uczniów w porządku alfabetycznym, tygodniowy rozkład zajęć, daty i czas trwania oraz tematy prowadzonych zajęć oraz obecność uczniów na zajęciach. Liczba uczniów na zajęciach grupowych nie przekraczała określonych limitów. W żadnym z dzienników nie odnotowano przeprowadzenia przez dyrektora wizytacji, obserwacji zajęć lub kontroli dziennika zajęć.

(akta kontroli str. 1293-1297a)

³³ Posiedzenie z 3 grudnia 2019 r.

Dyrektor wyjaśnił: *Dzienniki zajęć pomocy pp objęte były systematyczną kontrolą, a zajęcia były wizytowane - jednak nie odnotowano tego faktu z uwagi na problemy z oprogramowaniem systemu elektronicznego i systemu rejestrowania, poprzez brak rubryki/zakładki w dzienniku elektronicznym Librus, co uniemożliwiło dokonanie wpisów dotyczących kontroli.*

(akta kontroli str. 1334-1335)

Dzienniki pomocy pp były prowadzone nieprawidłowo z powodu: braku danych o oddziałach uczniów, zamieszczania nadmiarowych danych osobowych, planowania zbyt licznych grup uczniów oraz braku terminowego zatwierdzenia podpisem elektronicznym w roku 2021/2022, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1177-1238, 1293-1297)

W roku szkolnym 2021/2022 Zespół Szkół nie prowadził dzienników zajęć wspomagających³⁴, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 790, 1168-1174, 1228)

W związku z licznymi stwierdzonymi nieprawidłowościami, stosowane w Zespole Szkół rozwiązania nie spełniały wymogów organizowania pomocy pp z należytą starannością, a prowadzona dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie rzeczywistej liczby uczniów objętych pomocą pp. W Zespole Szkół nie funkcjonowały mechanizmy umożliwiające odróżnienie pomocy pp świadczonej dla uczniów nią objętych - od innych typów działań na rzecz uczniów, realizowanych m.in. w ramach: kształcenia specjalnego³⁵, doradztwa zawodowego³⁶ czy z zakresu profilaktyki uzależnień³⁷ i realizacji programów profilaktyczno-wychowawczych³⁸.

(akta kontroli str. 14-16, 729, 755-759, 768, 777, 784, 1168-1169, 1298-1299)

Zgodnie z § 4 ust.1 rozporządzenia w sprawie pomocy pp, to dyrektor szkoły odpowiedzialny jest za organizację pomocy pp.

Dyrektor poproszony o wyjaśnienie wybranych kwestii z zakresu organizacji pomocy pp argumentował następująco:

- w sprawie dokumentacji uczniów wybranych do próby i powodów nierealizowania przez nich form pomocy pp, a wskazania w to miejsce zajęć z zakresu doradztwa zawodowego i działań związanych z programem profilaktyczno-wychowawczym dla całych klas wskazał: *rodzice uczniów w formie ustnej nie wyrazili zgody na uczestnictwo w dodatkowych zajęciach (ZDW, zajęcia specjalistyczne) motywując to zbyt dużym obciążeniem licznych godzin lekcyjnych, często problemem z powrotem po zajęciach do domu. Również nikt z uczniów i rodziców nie wnioskował o takie zajęcia*, co wskazuje na brak precyzyjnego rozróżnienia pomiędzy zajęciami dedykowanymi uczniom objętym pomocą pp oraz pozostałych uczniów;
- powodów nieujmowania w arkuszu organizacyjnym liczby wszystkich zajęć z zakresu pomocy pp wskazał m.in. na zastąpienie zajęć rewalidacyjnych – nie będących formą pomocy pp – zajęciami z zakresu kształcenia specjalnego;

³⁴ O których mowa w § 10f rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 maja 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U z 2021 r. poz.983). Dalej: rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie pandemii.

³⁵ Organizowanego w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1309).

³⁶ O których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 26a ust. 3 Prawa oświatowego.

³⁷ O których mowa w § 7 rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U z 2020 poz. 1449).

³⁸ O którym mowa w art. 27 Prawa oświatowego.

- formy ewidencjonowania uczniów objętych pomocą pp – wskazał wyłącznie na rejestr uczniów z orzeczeniami i opiniami poradni, co wskazuje na brak ewidencji uczniów obejmowanych pomocą pp z innych powodów – np. niepowodzeń edukacyjnych lub organizowania pomocy pp tylko dla uczniów, u których specjalne potrzeby edukacyjne zostały stwierdzone przez poradnię;
- braku dzienników zajęć dydaktyczno-wyrównawczych za rok 2021/2022 – pomimo ujęcia takich zajęć w arkuszu organizacyjnym – Wicedyrektor wskazała, iż w zamian prowadzono dzienniki zajęć wspomagających, które stanowią rodzajowo inny typ zajęć i nie powinny być – bez celowego wskazania - stosowane zamiennie.

(akta kontroli str. 729, 759, 768, 1168-1169)

1.4. W okresie objętym kontrolą zakres i sposób realizacji przez Szkołę działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w kontekście sprawowanego nadzoru pedagogicznego, został określony w Statucie Zespołu Szkół³⁹. W badanym okresie zmiany Statutu wprowadzane uchwałami Rady Pedagogicznej⁴⁰.

W dokumencie tym w większości uwzględniono elementy wymagane art. 98 Prawa oświatowego oraz elementy określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁴¹.

Jednakże w badanym okresie sposób zorganizowania w szkole nadzoru pedagogicznego nie zapewniał warunków do prawidłowego wykonywania jego zadań, z uwagi na brak określenia w Statucie:

- zakresu udzielania pomocy pp,
- zawodów i specjalności, w których szkoła kształci,
- trybu wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej uczniom nagrody;
- trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia,
- organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- zadań i podziału kompetencji dla wicedyrektorów i osób na innych stanowiskach kierowniczych,

co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 55-116)

W Statucie Zespołu Szkół nie została wskazana liczba oraz rodzaje nauczycielskich zespołów przedmiotowych funkcjonujących w Zespole Szkół. Informacje o powołanych zespołach były zawarte w uchwałach⁴² Rady Pedagogicznej w sprawie przyjęcia planu pracy szkoły na rok szkolny 2021/2022 oraz 2023/2024.

(akta kontroli str. 731)

W latach szkolnych objętych kontrolą w Zespole Szkół nie obowiązywały inne regulacje odnoszące się do sprawowania nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 238-241)

1.5. Dyrektor opracował plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 i 2023/2024 r. oraz przedstawił je Radzie Pedagogicznej 14 września odpowiednio 2021 r.⁴³ i 2023 r.⁴⁴, tj. w terminie określonym § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴⁵. Ówczesny Wicedyrektor Zespołu Szkół, odpowiedzialny w tym okresie za sprawowanie

³⁹ Tekst jednolity na dzień 14 lutego 2024 r. Dalej: Statut.

⁴⁰ Uchwała Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w sprawie zmiany statutu szkoły: nr 1/12/2022 z dnia 6 grudnia 2022 r., nr 1/02/2023 z dnia 9 lutego 2023 r., nr 01/12/2023 z dnia 13 grudnia 2023 r. oraz nr 03/02/2024 z dnia 14 lutego 2024 r. w sprawie tekstu jednolitego.

⁴¹ Dz. U. z 2001 r. nr 61, poz. 624.

⁴² Uchwała nr 02/09/2021 z 14 września 2021 r. oraz uchwała nr 02/09/2023 z 14 września 2023 r.

⁴³ Uchwała 4/09/2021 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół z dnia 14 września 2021 r.

⁴⁴ Uchwała 4/09/2023 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół z dnia 14 września 2023 r.

⁴⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1551 ze zm.; Dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego.

nadzoru pedagogicznego, nie opracował planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023, co skutkowało brakiem ujęcia w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2023/2024 wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku poprzednim (o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W planach nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 i 2023/2024 nie określono: zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły, wbrew § 23 ust. 3 w związku z § 22 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 130-166)

Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 opracowano zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, tj. z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa (w zakresie dotyczącym szkół ponadpodstawowych) ogłoszonych na ten rok szkolny.

(akta kontroli str. 122a-135, 234-237)

Wnioski z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku szkolnym 2020/2021 zostały uwzględnione w planie nadzoru na kolejny rok szkolny m.in. poprzez następujące działania:

- kontrolę przestrzegania prawidłowości wypełniania dokumentacji szkolnej;
- analizę potrzeb nauczycieli i specjalistów w zakresie metod i technik kształcenia na odległość, zapotrzebowania na kolejne szkolenia;
- diagnozę potrzeb rozwojowych nauczycieli;
- wspomaganie nauczycieli - opracowanie planu doskonalenia zawodowego na rok szkolny 2021/2022 z uwzględnieniem diagnozy potrzeb szkoły i nauczycieli;
- wspomaganie nauczycieli - wsparcie i szkolenie nauczycieli realizujących awans zawodowy;
- monitorowanie - ponowne rozpoznanie możliwości uczestnictwa uczniów w zdalnym nauczaniu;

W sporządzonych planach nadzoru pedagogicznego założono zrealizowanie następujących kontroli w roku szkolnym:

- 2021/2022 - łącznie 13 kontroli, z tego: pięciu w zakresie przebiegu procesów kształcenia i wychowania w Szkole; trzech w zakresie efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki, pięciu w zakresie przestrzegania przepisów prawa oświatowego i statutowego przez nauczycieli;
 - monitorowania w trzech obszarach: zarządzania – termin realizacji cały rok (dla poszczególnych działań); dydaktyki – termin realizacji cały rok; wychowania – termin realizacji październik 2021 r.;
 - trzech obserwacji: zajęć prowadzonych przez nauczycieli⁴⁶;
 - czterech działań wspomagających⁴⁷;

⁴⁶ Termin realizacji według harmonogramu, współpracy z rodzicami, w tym podczas zdalnego nauczania, przestrzegania szkolnych zasad, dokumentowania (termin realizacji przez cały rok dla każdego nauczyciela), a ponadto obserwacji samodzielności edukacyjnej uczniów oraz kształtowania umiejętności pracy w grupach (planowany termin realizacji – cały rok, dotyczy nowozatrudnionych nauczycieli oraz części nauczycieli z większym stażem).

⁴⁷ Uwzględniono w nich: konieczność organizacji szkoleń i warsztatów (w zakresie dydaktyki i wychowania/ opieki) – termin realizacji według harmonogramu szkoleń ZCDN, narad (w zakresie dydaktyki i wychowania/ opieki) – termin realizacji według kalendarza zebrań Rady Pedagogicznej, edukacyjnej diagnozy pracy szkoły – termin realizacji październik 2021 r., styczeń, maj, czerwiec 2022 r. dla poszczególnych diagnoz⁴⁷ i działania rozwojowe: w tym w zakresie zarządzania: opracowanie planu doskonalenia zawodowego nauczycieli i dydaktyki/ wychowania: opracowanie materiału pomocniczego dla nauczycieli – termin realizacji październik i listopad 2021 r.

- 2023/2024 - łącznie 19 kontroli, z tego: trzech w zakresie dokumentowania procesu dydaktyczno-wychowawczego; siedmiu w zakresie procesów edukacyjnych; dziewięciu kontroli w zakresie wychowania, opieki i bhp.
- obserwacji kontrolno-oceniających ośmiu nauczycieli⁴⁸.
- trzech działań wspomagających⁴⁹.

Na etapie opracowywania ww. planów nadzoru pedagogicznego nie określono ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, co – zdaniem NIK - uniemożliwiało rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 130-166, 228-237)

Plany wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli ZS na lata szkolne 2021/2022 i 2023/2024 opracowano 14 września odpowiednio: 2021 r. i 2023 r.

(akta kontroli str. 319-326)

W badanym okresie Rada Pedagogiczna nie zgłaszała dyrektorowi uwag do przedkładanych planów nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 238, 241)

1.6. W badanym okresie Dyrektor nie dokonywał modyfikacji ww. planów nadzoru pedagogicznego, w tym nie zaktualizowano planu nadzoru na rok szkolny 2021/2022 o dwa nowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 238, 242)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2022/2023 w Zespole Szkół nie zapewniono adekwatnej do wymogów określonych w art. 42d ust 11 Karty Nauczyciela, liczby i rodzaju specjalistów⁵⁰:

a) w związku z brakiem zatrudnienia psychologa nie zostały spełnione warunki dotyczące wymiaru zatrudnienia psychologa. Ustalony w oparciu o art. 42d ust. 1-5 Karty Nauczyciela, wymagany wskaźnik zatrudnienia nauczycieli-specjalistów winien kształtować się na poziomie 1,9 etatu, z czego 0,475 etatu powinno stanowić zatrudnienie psychologa.

(akta kontroli str. 738-740, 908-1137, 1366-1800, 2528-2529)

Postępowanie rekrutacyjne na stanowisko psychologa zostało przeprowadzone dopiero w roku 2023 r. i zakończono je zatrudnieniem psychologa na kolejny rok szkolny 2023/2024.

(akta kontroli str. 18-30)

b) wymiar obowiązków pedagoga specjalnego nie został określony prawidłowo.; pedagog specjalny powinien realizować swoje zadania w wymiarze 0,475 etatu, co stanowi 10,45 godziny tygodniowo. W związku z ustaleniem obowiązków pedagoga w wymiarze sześciu godzin, niedobór godzin na stanowisku specjalisty wyniósł 4,45.

(akta kontroli str. 738-740, 2528-2529)

W sprawie powyższych uchybień, Nauczyciel-Dyrektor wyjaśnił: (...) *nie znałem się na prawie oświatowym, nie ukończyłem studiów z zakresu zarządzania oświatą,*

⁴⁸ Uwzględniono w nich: konieczność organizacji szkoleń i porad – termin realizacji 15 września 2023 r., wspieranie rozwoju zawodowego (w tym: opracowanie planu doskonalenia nauczycieli - 15 września 2023 r., zapoznanie nauczycieli z nowymi regulacjami prawa oświatowego – 30 sierpnia 2023 r., opracowanie, wdrożenie i zapoznanie nauczycieli z planem wspomagania efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej - 15 września 2023 r., opracowanie, wdrożenie i zapoznanie nauczycieli ze zmianami w zakresie bezpieczeństwa organizacji zajęć 30 sierpnia 2023 r.) i obserwacje zajęć.

⁴⁹ Zaplanowano opracowanie planu i harmonogramu przeprowadzania obserwacji oraz wykazu umiejętności i postaw uczniów podlegających obserwacji diagnozującej do 30 września 2023 r.

⁵⁰ Według stanu na 1 września 2022 roku do Zespołu Szkół uczęszczało 325 uczniów.

dlatego mam świadomość pewnych błędów, stąd niedopatrzenia dotyczące zatrudnienia psychologa i pedagoga specjalnego.

(akta kontroli str. 748)

2. W latach 2021/2022-2023/2024 arkusze organizacyjne Zespołu Szkół prowadzone były niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁵¹:

a) arkusz organizacyjny na rok szkolny 2021/2022⁵² zawierał nierzetelne dane dotyczące realizacji zajęć dodatkowych. W arkuszu wykazano, że Zespół Szkół realizuje tygodniowo: osiem godzin zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz 12 godzin zajęć rewalidacyjnych.

(akta kontroli str. 1606-1609, 1611-1616, 1777-1797)

Natomiast organ prowadzący wskazał⁵³, iż zatwierdził arkusz organizacyjny na rok szkolny 2021/2022, w którym zawarte zostało finansowanie realizacji: zajęć dydaktyczno-wyrównawczych w wymiarze sześciu godzin tygodniowo, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia – odpowiednio dwóch godzin o wartości 2.700 zł; zajęć rewalidacyjnych – czterech godzin z wagi P8, o wartości 117 143,17 zł.

(akta kontroli str. 1159)

Z kolei weryfikacja dzienników elektronicznych⁵⁴ zajęć dodatkowych za rok 2021/2022 wykazała: że w Zespole Szkół udokumentowano realizację: zajęć wspomagających - czterech godzin tygodniowo, zajęć rewalidacyjnych - czterech godzin tygodniowo; zajęć matematyki - dwie godziny tygodniowo.

(akta kontroli str. 1170-1173)

W zakresie nazewnictwa zajęć w dziennikach, Wicedyrektor wyjaśniła, iż omyłkowo zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze zostały nazwane zajęciami wspomagającymi, natomiast zajęcia dodatkowe z matematyki realizowane były w ramach zindywidualizowanej ścieżki kształcenia.

(akta kontroli str. 1168-1169)

b) arkusz na rok szkolny 2022/2023 nie zawierał wyszczególnionego etatu pedagoga specjalnego, wbrew § 17 ust. 3 ww. rozporządzenia, który wymaga, by w arkuszu organizacji szkoły określono m.in.: imię, nazwisko, stopień awansu zawodowego i kwalifikacje poszczególnych nauczycieli oraz rodzaj prowadzonych przez nich zajęć i liczbę godzin tych zajęć.

Ustalono, że przy obowiązkach nauczyciela, odpowiedzialnego za wykonywanie obowiązków pedagoga specjalnego, w arkuszu organizacyjnym nie została wyodrębniona liczba godzin pracy na ww. stanowisku. Wymagana liczba godzin pracy pedagoga specjalnego (w wymiarze 6 godzin) została natomiast ujęta w pozycji dotyczącej łącznego wymiaru godzin pracy pedagoga (w wymiarze 28 godzin).

Wicedyrektor Zespołu Szkół wobec nauczyciela - specjalisty wykonującego pracę pedagoga szkolnego, zastosował tryb art. 18 ust. 1 Karty Nauczyciela, w celu częściowego przeniesienia nauczyciela na stanowisko pedagoga specjalnego. W porozumieniu zawartym z nauczycielem 22 września 2022 r. ustalono, że zostanie przeniesiony na stanowisko pedagoga w wymiarze 22 godzin oraz pedagoga specjalnego w wymiarze 6 godzin tygodniowo.

(akta kontroli str. 441, 748, 908-1137)

⁵¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 2736. Dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji szkoły.

⁵² Projekt arkusza organizacyjnego z 16.04.2021 r. oraz aneksów: aneks nr 1/2022/2022 z 4.09.2021 zatwierdzony przez organ prowadzący 15 października 2021 r. oraz aneks nr 2/2021/2022 z 25 lutego 2022 r. zatwierdzony przez organ prowadzący 1 marca 2022 r.; aneks nr 3/2021/2022 z 4 marca 2022 r. zatwierdzony przez organ prowadzący 10 marca 2022 r.

⁵³ W trybie art. 29 ust. 1 pkt lit f ustawy o NIK.

⁵⁴ Pobranych z systemu LIBRUS.

Nauczyciel-Dyrektor wyjaśnił: (...) *sprawami najważniejszymi dla mnie i pozostałych nauczycieli była organizacja roku szkolnego i zapewnienie uczniom rozpoczęcie nauki bez żadnych opóźnień (...) miałem na to bardzo mało czasu, przygotowałem arkusz organizacyjny najlepiej jak umiałem (...)*

(akta kontroli str. 748)

c) arkusz na rok szkolny 2022/2023 był prowadzony nieprawidłowo z uwagi na brak w dokumencie ogólnej liczby godzin pracy finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę, w tym liczbę godzin zajęć edukacyjnych i opiekuńczych, zajęć rewalidacyjnych, zajęć z zakresu pomocy pp oraz innych zajęć wspomagających proces kształcenia, realizowanych w szczególności przez pedagoga, psychologa, logopedę i innych nauczycieli, jak stanowi § 17 ust. 4 pkt. 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji szkoły.

W arkuszu nie została ujęta ogólna liczba godzin zajęć z zakresu pomocy pp. W poszczególnych latach wyszczególniono jedynie godziny zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, natomiast według danych zawartych w przedłożonych przez Dyrektora ZS zestawieniach dotyczących pomocy pp, w Zespole Szkół realizowane były również inne zajęcia finansowane ze środków przydzielonych przez organ prowadzący szkołę, które nie zostały uwidocznione w arkuszu, w formie wydzielonego podsumowania wskazującego na ogólną liczbę godzin wszystkich zajęć pomocy pp.

Ponadto ustalono, że jedną z głównych form zajęć pomocy pp, realizowanych w Zespole Szkół, którą w poszczególnych latach objęto: 88, 140, 120 uczniów, były zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu. Budowa arkusza uniemożliwiła określenie liczby godzin zajęć ZKKZ i nauczycieli odpowiedzialnych za ich realizację. W arkuszu ujęto ZKKZ w pozycji dotyczącej realizacji zajęć doradztwa zawodowego⁵⁵. Jednakże brak jest podstaw do uznania, iż w ramach doradztwa zawodowego realizowano także ZKKZ (jako czynności doradcy zawodowego⁵⁶) i ich łącznego wykazywania w arkuszu organizacyjnym.

(akta kontroli str. 908-1136, 1136-1800)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Nieprawdą jest, że w arkuszach nie została ujęta liczba godzin zajęć z zakresu pomocy pp (...). Na podstawie orzeczeń (...) oraz opinii (...) zaplanowano i zrealizowano: zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w ilości 10; zajęcia rewalidacyjne – 11 godzin; zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia z matematyki dla ucznia klasy 3 technik informatyk w wymiarze 2 godzin tygodniowo (...).*

(akta kontroli str. 768-771, 777)

Nie kwestionując powyższych wyjaśnień NIK zauważył, że arkusz organizacyjny stanowi kluczowy dokument organizacyjny szkoły, który powinien być przygotowany w formie i treści spełniającej określone w przepisach wymogi. Wskazanie obowiązku ujmowania ogólnej liczby określonych zajęć, oznacza konieczność wyszczególnienia sumy godzin tych zajęć według ich typów, a nie w ramach etatów określonych nauczycieli, czy specjalistów.

3. Dyrektorzy ZS w latach 2021/2022-2023/2024, wbrew § 20 ust 14 rozporządzenia w sprawie pomocy pp, nie zaplanowali udzielania pomocy pp zgodnie z zaleceniami zawartymi w opiniach poradni pięciu uczniów.

Żaden z pięciu ww. uczniów nie realizował zajęć zaleconych w tych dokumentach: ZDW, ZKK, a w przypadku jednego ucznia również ZRKES. Czterem uczniom

⁵⁵ O których mowa w § 5 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. (Dz. U z 2019 r. poz. 325) Zgodnie z ramowym planem nauczania dla Technikum – zajęcia z doradztwa zawodowego realizowane są minimum 10 godzin w czteroletnim okresie nauki.

⁵⁶ Określone w § 26 ust 1 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie pomocy pp

opracowano dostosowania, które znalazły się w karcie pomocy pp, jeden uczeń nie miał opracowanej takiej karty.

(akta kontroli str. 741-743, 1298-1299, 1801-1914)

Dyrektor wyjaśnił: *Uczniowie, którzy mieli wydane opinie, jeszcze na etapie szkoły podstawowej, byli wówczas w większości objęci zaleconymi formami pomocy pp. Zajęcia te były poświęcone deficytom percepcyjnym i korekcji trudności w czytaniu i pisaniu. W szkole ponadpodstawowej zajęcia te nie były prowadzone ze względu na brak zainteresowania ze strony ucznia oraz rodzica. Zarówno rodzice, jak i uczniowie, sygnalizowali napięty plan zajęć i brak możliwości powrotu po zajęciach do domu. Rodzice nie zgłosili wniosku o ww. zajęcia. W szkole nie były, więc organizowane takie zajęcia. Dyrektor nie dysponował nauczycielami - specjalistami w zakresie diagnozy i terapii pedagogicznej. Nauczyciele posiadający wykształcenie w tym zakresie posiadali pełny wymiar godzin lub nie wyrazili zgody na tego typu zajęcia.*

(akta kontroli str. 759-760)

4. W Zespole Szkół indywidualne teczki uczniów objętych pomocą pp, o których mowa w § 19 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁵⁷ w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024, prowadzone były nierzetelnie, gdyż nie zawierały wymaganej dokumentacji, w szczególności: dokumentacji z badań i czynności uzupełniających prowadzonych m.in. przez pedagoga, psychologa, doradcę zawodowego. Brak było także informacji Dyrektora ZS o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy pp oraz wymiarze godzin.

Weryfikacja zawartości indywidualnych teczek wszystkich objętych próbą 16 uczniów wykazała, że zawarto w nich wyłącznie:

- opinię poradni pp – została zamieszczona w teczkach pięciu uczniów,
- kartę pomocy pp - w teczkach czterech uczniów, posiadających opinię poradni,
- kartę rozpoznania potrzeb – w teczkach trzech uczniów. Natomiast w przypadku dwóch uczniów z kart rozpoznania potrzeb wynikało, że uczniowie nie byli w kontrolowanych lat szkolnych objęci pomocą pp,
- kartę pracy doradczej - stanowiła wkład do teczek sześciu uczniów,
- listy obecności na zajęciach profilaktyczno-wychowawczych – zostały zamieszczone w teczkach wszystkich uczniów, jednakże w przypadku siedmiu uczniów stanowiły jedyną zawartość teczek.

Ponadto teczki zawierały: kartę pracy pedagoga – w przypadku dwóch uczniów, kartę pracy pedagoga specjalnego – jednego.

(akta kontroli str. 1298-1299, 1801-1914)

Dyrektor wyjaśnił, że w Zespole Szkół były prowadzone indywidualne teczki dla wszystkich uczniów, którzy zostali objęci pomocą pp, osobą odpowiedzialną za założenie teczek był pedagog szkolny. Teczki założone były niezwłocznie po zauważeniu takiej potrzeby, diagnozy ucznia lub dostarczenia dokumentacji.

(akta kontroli str. 729, 759)

Natomiast pedagog szkolny wyjaśniła: *Teczki były prowadzone dla wszystkich uczniów, którzy zgłosili w Szkole, że posiadają opinię lub orzeczenie poradni. Nie wszyscy uczniowie objęci pomocą pp mają indywidualne teczki. W przypadku uczniów wybranych do badania, prowadzone były teczki dla 10 uczniów [z ww. 16]. W przypadku pozostałych - dokumentacja związana z udzielaną pomocą znajduje się u wychowawców.*

(akta kontroli str. 731)

⁵⁷Dz. U. z 2024 r. poz. 50. Dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji.

W latach szkolnych objętych kontrolą dyrektorzy ZS nie poinformowali rodziców 16 uczniów o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy pp oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane, co było niezgodne z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp.

(akta kontroli str. 1298-1299)

W Zespole Szkół nie prowadzono dokumentacji dotyczącej ustalania przez Dyrektora ZS form pomocy pp, co zostało potwierdzone w ww. badaniu zawartości Indywidualnych teczek uczniów.

Zgodnie z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp, o ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy pp oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, dyrektor (...), niezwłocznie informuje pisemnie, w sposób przyjęty w danej szkole, rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.

Dyrektor wyjaśnił, że nie dokonał ww. czynności *z powodu braku chęci udziału uczniów w zajęciach (...) Uczniowie byli objęci przede wszystkim pomocą poprzez bieżącą pracę na lekcjach (dostosowanie form i metod pracy), porady i konsultacje.*

(akta kontroli str. 755-759)

Pedagog wyjaśniła: *Udzielaliśmy uczniom bieżącego wsparcia, porad, konsultacji. Nauczyciele wspierali uczniów na lekcjach. Uczniowie bardzo często nie mają wiedzy, że podlegają działaniom z zakresu pomocy pp, ale jest im ona udzielana.*

(akta kontroli str. 732)

5. Badanie z zakresu rozpoznawania potrzeb i możliwości psychofizycznych wykazało, że żadnego z 16 uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi nie obejmowano pomocą pp.

(akta kontroli str. 778-783, 1300, 1801-1914)

Zgodnie z załącznikiem pkt II.5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁵⁸, szkoła wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji. W szkole rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia.

Dyrektor wyjaśnił, że: *Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści rozpoznawali możliwości psychofizyczne i rozwojowe uczniów poprzez bieżące obserwacje, analizę wyników diagnoz i sprawdzianów z poszczególnych przedmiotów, analizę wyników nauczania, rozmowę z uczniami i ich rodzicami oraz analizę dostarczonych dokumentów, dotychczasowe opinie, zaświadczenia lekarskie.*

(akta kontroli str. 754)

Ponadto analiza dokumentacji: rejestrów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz sprawozdań z pracy pedagog i pedagoga specjalnego wykazała, że formalną pomocą pp obejmowano wyłącznie uczniów posiadających opinie i orzeczenia poradni, natomiast niskie wyniki edukacyjne uczniów – nie stanowiły przesłanki do rozpoznania potrzeb i obejmowania ich pomocą pp.

(akta kontroli str. 2060-2063, 2154-2163, 2454-2462)

Dyrektor wyjaśnił, że brak objęcia uczniów pomocą pp posiadających orzeczenia lub opinie poradni wynikało z powodów systemowych, jak i organizacyjnych: uczniowie nie zgłaszali swoich problemów i potrzeby wsparcia, niedostateczna liczba godzin dla kadry specjalistycznej (pedagog, psycholog) - niewystarczający czas pracy ww. kadry, aby objąć pomocą wszystkich potrzebujących uczniów, priorytetem była pomoc skoncentrowana na uczniach z zidentyfikowanymi orzeczeniami.

(akta kontroli str. 729, 1334-1335)

⁵⁸ Dz.U z 2020 r. poz. 2198. Dalej: rozporządzenie w sprawie wymagań.

6. Trzy zbadane dzienniki zajęć⁵⁹ prowadzono w sposób niezgodny z § 11 ust. 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji, gdyż:

- nie zawierały wymaganych informacji, tj. we wszystkich trzech przypadkach nie ujęto w nich informacji o oddziale ucznia, w jednym przypadku nie wskazano, iż zajęcia matematyki realizowane są w formie pomocy pp, o której mowa w § 12 rozporządzenia w sprawie pomocy pp,
- we wszystkich trzech dziennikach zawarto dane o: adresie zamieszkania ucznia i datę jego urodzenia, adresach zamieszkania jego rodziców a w dwóch dziennikach numery PESEL ucznia lub rodziców. Zakres ww. danych przekraczał wskazany w powyższych przepisach. NIK zauważył, że dostęp do tych danych mogły mieć osoby nieuprawnione.

(akta kontroli str. 1177-1238, 1293-1299)

Szkolny administrator systemu Librus wyjaśniła: *w dziennikach pomocy pp nie stwierdziłam możliwości uwidocznienia przy nazwisku ucznia oddziału, do którego uczeń uczęszcza. Dane adresowe, data urodzenia, miejsce urodzenia i dane rodziców zaciągnięte są z systemu na podstawie danych, wprowadzonych przez sekretariat do kartoteki ucznia w systemie Librus.*

(akta kontroli str. 1287)

Dyrektor wyjaśnił: *zakładając dziennik zajęć dodatkowych brak jest rubryki/ zakładki na wprowadzenie oddziału ucznia. Adresy zamieszkania uczniów, data urodzenia, a także adresy zamieszkania ich rodziców najprawdopodobniej zostały pobrane automatycznie z kartoteki ucznia dziennika głównego. Nauczyciel prowadzący zajęcia założył dziennik zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla wszystkich klas czwartych.*

(akta kontroli str. 1334)

7. Dokument stanowiący zapis dziennika elektronicznego dotyczący zajęć prowadzonych w roku szkolnym 2021/2022 dla jednego ucznia, został zapisany 19 grudnia 2024 r., tj. z ponad dwuletnim uchybieniem terminu.

(akta kontroli str. 1170-1173, 1293-1293a)

Zgodnie § 22 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji, w terminie 10 dni od dnia zakończenia roku szkolnego, dane stanowiące dziennik elektroniczny zapisuje się w formie dokumentu elektronicznego, na informatycznym nośniku danych, według stanu odpowiednio na dzień zakończenia roku szkolnego. Dokument elektroniczny stanowiący zapis dziennika elektronicznego jest opatrzony podpisem kwalifikowanym.

Dyrektor wyjaśnił: *dziennik został pobrany dopiero 19 grudnia 2024 r. i wtedy został podpisany.*

(akta kontroli str. 1293a, 1334-1335)

8. Zespół Szkół w roku szkolnym 2021/2022 nie prowadził dzienników zajęć wspomagających po pandemii, co było sprzeczne z § 10i rozporządzenia w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie pandemii, który stanowi, że zajęcia wspomagające powinny być dokumentowane w dziennikach zgodnie z zasadami ich prowadzenia określonymi w rozporządzeniu w sprawie dokumentacji przebiegu nauczania⁶⁰.

⁵⁹ Tj. Dziennik zajęć matematyki w ramach indywidualnej ścieżki kształcenia 2021/2022, indywidualnych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z polskiego w roku 2022/2023 oraz dziennik grupowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z matematyki realizowanych w roku szkolnym 2023/2024.

⁶⁰ § 11 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1646 oraz z 2019 r. poz. 1664) oraz § 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne gimnazja dla dorosłych i szkoły ponadgimnazjalne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. poz. 1170, z 2015 r. poz. 1250, z 2016 r. poz. 1368 oraz z 2019 r. poz. 1788);

Wicedyrektor wyjaśniła, że Szkoła nie posiada dzienników zajęć wspomagających z tego okresu, ale zajęcia prowadzone były na dziewiątej godzinie.

(akta kontroli str. 1288)

Organ prowadzący wskazał⁶¹, iż Zespół Szkół na realizację zajęć wspomagających w roku szkolnym 2021/2022 otrzymał kwotę 16 800 zł, w tym na realizację dla Technikum 150 godzin za kwotę 10 500 zł oraz dla Szkoły Branżowej 90 godzin - 6.300 zł.

(akta kontroli str. 1159-1160)

9. Statut Zespołu Szkół nie zawierał obligatoryjnych elementów wymienionych w art. 98 ust 1 pkt 4, 6, 7, 9, 17, 18 oraz art. 98 ust. 2 pkt 1 tj.:

- a) zawodów i specjalności, w których szkoła kształci,
- b) trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia,
- c) trybu wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej nagrody uczniom,
- d) organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,

W Statucie nie zostały określone również podział kompetencji wicedyrektorów i osób na innych stanowiskach kierowniczych, co było niezgodne z § 19 ust. 1, załącznika nr 6 rozporządzenia w sprawie statutow.

(akta kontroli str. 55-116)

Dyrektor wyjaśnił:

- zakres zawodów i specjalności, w których szkoła kształci uregulowano w Statucie poprzez zapis *Specjalności, kierunki i profile kształcenia ustalane są na każdy rok szkolny i mogą ulegać zmianie w zależności od potrzeb rynku pracy i możliwości szkoły;*

- tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia wskazywał: 1) na możliwość wniesienia zastrzeżeń, w określonych terminach, do *rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych lub rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania gdy, została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny;* 2) tryb i zasady przeprowadzania egzaminu poprawkowego przysługujące uczniowi, który w wyniku klasyfikacji rocznej otrzymał dwie oceny niedostateczne;

- organizacja współdziałania z poradniami pp uregulowano w Statucie poprzez zapis *współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, w szczególności z poradniami pp, w tym poradniami specjalistycznymi, oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc uczniom i rodzicom;*

- zadania i podział kompetencji wicedyrektorów i osób na innych stanowiskach kierowniczych są zawarte w dokumentach powierzenia obowiązków.

Dyrektor wskazał, że Zespół statutowy opracowuje obecnie aktualizację zapisów Statutu, które będą m.in. uwzględniały tryb wnoszenia zastrzeżeń do przyznanej nagrody uczniom.

(akta kontroli str. 246-254)

10. Wicedyrektor szkoły nie opracował planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023, mimo iż zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego „dyrektor szkoły (...) opracowuje na każdy rok szkolny plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawia na zebraniu Rady Pedagogicznej, (...) w terminie do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczy plan.

(akta kontroli str. 130-166)

Nauczyciel-Dyrektor, wyjaśnił: *Po kilku bezowocnych konkursach na stanowisko dyrektora szkoły, zgodziłem się na objęcie funkcji wicedyrektora w trybie awaryjnym. Zbliżał się początek nowego roku szkolnego i trzeba było przygotować szkołę do tego*

⁶¹ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK.

wydarzenia (...). Poinformowałem⁶², iż nie przygotuję nadzoru pedagogicznego, bo się na tym nie znam, na co w odpowiedzi usłyszałem, że nie muszę tego robić, ponieważ najważniejsze jest, aby młodzież od września rozpoczęła zajęcia w normalnym trybie. Zajmowałem się szkołą sam (...). Organ prowadzący poprosił mnie abym zajmował się szkołą do momentu powołania nowego dyrektora, co nastąpiło 1 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 243-245)

- 11.** Powyższa nieprawidłowość skutkowałą nieuwzględnieniem w planie nadzoru pedagogicznego na kolejny rok szkolny (2023/2024), wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku poprzednim, wbrew § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 130-166)

Obecny Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił: W roku szkolnym 2022/2023 obowiązki dyrektora zacząłem pełnić dopiero od dnia 1 marca 2023 r. i (...) nie przedstawiłem Radzie Pedagogicznej wniosków z nadzoru pedagogicznego z roku szkolnego 2022/2023, ponieważ osoba pełniąca obowiązki dyrektora od 23 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. nie opracowała planu na rok szkolny 2022/2023.

(akta kontroli str. 238, 242)

- 12.** Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 nie został zaktualizowany o dwa kierunki dodane do podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa na ten rok szkolny przez Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 marca 2022 r.⁶³ Kierunki te dotyczyły: doskonalenia kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego oraz rozwijania umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów (...).

(akta kontroli str. 236)

Wicedyrektor wyjaśniła: (...) z uwagi na nadmiar zadań spoczywających na jednoosobową kadrę kierowniczą. Pomięłam aktualizację kierunków polityki oświatowej wprowadzoną w marcu 2022 r.

(akta kontroli str. 1285)

- 13.** Dyrektorzy nie dokonywali całościowej diagnozy pracy szkoły i w związku z tym plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 i 2023/2024 nie zawierały zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły, co było niezgodne z § 23 ust. 3 w związku z § 22 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 130-166)

Dyrektor wskazał, że w planach nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022, 2023/2024 zawarto diagnozy pracy szkoły.

(akta kontroli str. 768)

Całościowa diagnoza pracy szkoły stanowi rozpoznanie, które zostało dokonane przed kolejnym rokiem szkolnym, którego ma dotyczyć plan nadzoru pedagogicznego. Zawiera kompletną i pełną charakterystykę obszarów kształtujących pracę konkretnej szkoły. Zamieszczanie w planach nadzoru działań diagnostycznych z przyszłym zamiarem ich wykonania - w roku szkolnym, którego dotyczy plan - nie spełnia wymogu wskazanych § 23 ust. 3, w związku z § 22 ust. 1 pkt 3, rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁶² Naczelnika Wydziału Edukacji w Starostwie Powiatowym w Kamieniu Pomorskim.

⁶³ Minister Edukacji i Nauki pismem nr DKO-WNP.4092.46.2021.DB dodał dwa kierunki do sześciu ustalonych w lipcu 2021 r., <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/podstawowe-kierunki-realizacji-polityki-oswiatowej-panstwa-w-roku-szkolnym-20212022>.

NIK negatywnie ocenia organizację nadzoru pedagogicznego w Zespole Szkół. W latach szkolnych podlegających kontroli nie zapewniono prawidłowych i rzetelnych warunków organizacji nadzoru pedagogicznego w badanym zakresie. Nie ujęto w Statucie ZS części obligatoryjnych zagadnień, m.in. zawodów i specjalności, w których szkoła kształci, trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, organizacji współdziałania z poradniami⁶⁴, podziału kompetencji wicedyrektorów i osób na innych stanowiskach kierowniczych. Mimo zgody organu prowadzącego na prowadzenie dzienników w formie elektronicznej, część dzienników specjalistów prowadzono w formie papierowej. Nie opracowano planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023, co skutkowało brakiem ujęcia w planie na kolejny rok szkolny wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w roku poprzednim. Plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 i 2023/2024 zawierały wymagane elementy, za wyjątkiem, zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły. Było to skutkiem niedokonywania takiej diagnozy. Zdaniem NIK, mogłaby ona służyć usprawnianiu procesu rozpoznawania problemów Zespołu Szkół oraz formułowaniu działań naprawczych, w tym odnoszących się do jakości nauczania i efektów kształcenia (w tym Technikum). Ponadto nie dokonano aktualizacji planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022, pomimo konieczności wprowadzenia zmian do ww. dokumentów. Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono również ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru. Przedłożona przez ZS dokumentacja uniemożliwiała rzetelne ustalenie zgodnej ze stanem faktycznym, liczby uczniów objętych pomocą pp. Formalna pomoc pp była realizowana wyłącznie dla uczniów posiadających opinie i orzeczenia poradni. Nie realizowano wszystkich zaleceń wynikających z opinii poradni. Pomocą pp nie obejmowano uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi. W Zespole Szkół zapewniono odpowiednio przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. Natomiast nie zatrudniono psychologa a etat pedagoga specjalnego nie został w arkuszu organizacyjnym prawidłowo wyodrębniony organizacyjnie oraz odpowiednio określony godzinowo.

OBSZAR

Obszar 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2021-2022 nie prowadzono rejestru skarg i wniosków. Dyrektor wyjaśnił: *Szkoła nie posiada rejestru skarg i wniosków za lata 2021 i 2022, ponieważ w tamtym okresie nie wpłynęły żadne skargi.*

(akta kontroli str. 258, 260)

Z rejestru skarg i wniosków Zespołu Szkół prowadzonego od 2023 r. wynikało, że w 2023 r. wpłynęły cztery wnioski, w tym dwa nie dotyczące kwestii nauczania ani efektów kształcenia⁶⁵ i dwa dotyczące uczęszczania uczniów do szkoły, tj. wniosek rodzica o przywrócenie ucznia do szkoły i wniosek przekazany przez Kuratorium Oświaty w sprawie zgłoszenia rodzica ucznia dot. wprowadzenia w błąd i nakłaniania do odbioru ze szkoły dokumentów ucznia.

(akta kontroli str. 51)

Działania Dyrektora w ww. postępowaniach w sprawie skarg i wniosków obejmowały analizę okoliczności sprawy. Wniosek o przywrócenie ucznia do szkoły został rozpatrzony negatywnie, natomiast w odpowiedzi na drugi wniosek, Wicedyrektor złożył do Kuratorium Oświaty wyjaśnienia. Dyrektor szkoły terminowo i zgodnie z trybem wskazanym w przepisach przeprowadził jedno postępowanie, natomiast w drugim

⁶⁴ Dalej: poradnia.⁶⁵ Wniosek o wydanie zaświadczenia i wniosek o udzielenie informacji publicznej.

przypadku udzielił odpowiedzi odmownej bez stosownego uzasadnienia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 52-54)

2.2. W okresie objętym kontrolą, w Zespole Szkół przeprowadzono 12 kontroli lub audytów zewnętrznych⁶⁶, z czego dziewięć przeprowadziła Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kamieniu Pomorskim⁶⁷, po jednej - Kuratorium Oświaty⁶⁸ i Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kamieniu Pomorskim⁶⁹ oraz jeden audyt Starostwa Powiatowego w Kamieniu Pomorskim. Żadna z powyższych kontroli nie dotyczyła jakości nauczania, stosowanego systemu oceniania, przygotowania i kwalifikacji kadry pedagogicznej (w tym specjalistów) lub prawidłowości rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów oraz efektów kształcenia.

(akta kontroli str. 117-121)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie otrzymał od ZKO polecenia opracowania programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia⁷⁰, w związku z art. 56 ust. 3 Prawa oświatowego.

W wyniku analizy wyników egzaminów maturalnych w roku szkolnym 2017/2018, ZKO polecił opracowanie programu poprawy efektywności kształcenia z matematyki w Technikum na lata 2018/2019 - 2021/2022. Dyrektor Zespołu Szkół opracował i przesłał do Kuratorium Program Naprawczy wraz z harmonogramem działań na rok szkolny 2018/2019. Program naprawczy z matematyki objął wszystkie szkoły wchodzące w skład Zespołu Szkół⁷¹ i został przedstawiony Radzie Pedagogicznej 14 września 2018 r. Kontrola doraźna przeprowadzona przez Kuratorium 22 marca 2019 r. w zakresie realizacji ww. programu wykazała, że w jednej z klas I, gdzie dodano godzinę matematyki, odnotowano lepsze oceny, *widać zaangażowanie uczniów, klasa wyróżniała się na tle innych*.

Program był kontynuowany również w kolejnych latach, o czym informował Dyrektor Zespołu Szkół na kolejnych spotkaniach samokształceniowych organizowanych przez Wydział Kształcenia Branżowego i Niepublicznego Kuratorium.

Ponadto ZKO wyjaśnił: *W kolejnym roku, tj. 2019/2020, dyrektor szkoły wystąpił do Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie⁷² z prośbą o objęcie szkoły kompleksowym wspomaganie w zakresie poprawy wyników egzaminów zewnętrznych z matematyki, o czym poinformował w rozmowie telefonicznej wizytatora sprawującego nadzór nad szkołą. W kolejnych latach szkoła kontynuowała podjęte wcześniej działania, czego rezultatem był niewielki, ale ciągły wzrost wyników z egzaminu maturalnego z matematyki. Wizytator Kuratorium w każdym roku szkolnym na spotkaniach samokształceniowych analizował wyniki egzaminów maturalnych. W dniu 21 października 2022 r. do Kuratorium Oświaty wpłynęło pismo szkolnego koordynatora czteroletniego programu naprawczego, który zwrócił się z prośbą o odstąpienie od opracowania kolejnego programu naprawczego, motywując to tym, że w poprzednich latach szkoła wdrażała program czteroletni i osiągnęła założone cele, tzn. wzrosły wyniki osiągane przez uczniów na egzaminie maturalnym. Mając to na uwadze, ZKO odstąpił od polecenia opracowania*

⁶⁶ Jedną kontrolę w 2021 r. (od 1 września), trzy kontrole w 2022 r., pięć kontroli w 2023 r. i trzy kontrole w 2024 r. (do 31 sierpnia), w tym jedna przeprowadzona przez audytora wewnętrznego.

⁶⁷ Jedną w 2021 r., trzy w 2022 r., cztery w 2023 r. i jedną w 2024 r.

⁶⁸ 20 marca 2023 r. – Kontrola planowa w zakresie zgodności z przepisami prawa realizacji zajęć wychowania do życia w rodzinie.

⁶⁹ 23 maja 2024 r. – Kontrola przestrzegania przepisów ppoż.

⁷⁰ Dalej: Program naprawczy lub program poprawy efektywności.

⁷¹ „Program naprawczy wraz z harmonogramem działań realizowany w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. S. Staszica w Kamieniu Pomorskim”

⁷² Dalej: ZCDN.

i wdrożenia Roczego Planu Wspomagania, o czym wizytator nadzorujący szkołę poinformował telefonicznie osobę pełniącą wówczas obowiązki dyrektora. Obecnie Technikum nie figuruje, w opracowanym na podstawie wyników egzaminów maturalnych, wykazie szkół objętych działaniami naprawczymi.

(akta kontroli str. 1141-1146)

Głównym celem programu naprawczego było podniesienie efektów kształcenia z matematyki oraz zwiększenie zdawalności uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego. Podsumowanie⁷³ programu naprawczego realizowanego w Zespole Szkół w latach szkolnych 2018/2019-2021/2022 wskazywało, że *program naprawczy z matematyki zakończył się sukcesem tzn. uczniowie, którzy byli nim objęci przez wszystkie lata nauki w szkole zdali egzamin z matematyki na poziomie 61,1 %.*

(akta kontroli str. 489-606)

W dniu 30 stycznia 2020 r. Kuratorium przeprowadziło w Technikum kontrolę dot. sprawowanego nadzoru Dyrektora Zespołu nad zarządzaniem wynikami egzaminu zewnętrznego maturalnego z matematyki, warunków nauczania, wykorzystywania pomocy dydaktycznych, realizacji podstawy programowej oraz metod nauczania stosowanych przez nauczycieli. W wyniku kontroli wydano zalecenia dot. układania planu lekcji i wspomagania nauczycieli w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W dniu 24 lutego 2020 r., tj. z zachowaniem wymaganego terminu⁷⁴, Dyrektor poinformował Kuratorium o wykonaniu i sposobie realizacji zaleceń.

(akta kontroli str. 890-896)

2.3. Dyrektor nie przedstawił Radzie Pedagogicznej informacji o wynikach i wnioskach ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022-2022/2023, przedstawił natomiast ogólne wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego za I półrocze roku szkolnego 2021/2022, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 273, 327, 418-430)

Sprawozdanie z realizacji planu nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2023/2024 zostało przedstawione Radzie Pedagogicznej w wymaganym terminie tj. w dniu 30 sierpnia 2024 r. Informacja zawierała wnioski i częściowo ujęte wyniki nadzoru. W dniu 13 września 2024 r. Rada Pedagogiczna postanowiła o sposobie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2023/2024⁷⁵.

(akta kontroli str.167-208, 273)

Sporządzane przez Dyrektora sprawozdania z nadzoru pedagogicznego, wobec nieprzyjęcia celów sprawowanego nadzoru pedagogicznego, ani kryteriów i mierników umożliwiających ocenę zaplanowanych działań nadzorczych, nie zapewniły dokonania ilościowej i jakościowej oceny sprawowanego nadzoru.

(akta kontroli str. 167-208)

Dyrektor nie zrealizował wszystkich zaplanowanych kontroli i/ lub obserwacji, co było działaniem nierzetelnym, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 137-166)

2.4. W Szkole nie prowadzono wykazu działań doraźnych/ rejestru kontroli doraźnych realizowanych w latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024, ani nie dokumentowano takich działań. Dyrektor wyjaśnił: *Z uwagi na olbrzymią liczbę różnego rodzaju działań doraźnych nie prowadzimy rejestru takich działań.*

(akta kontroli str. 258, 260)

⁷³ Sporządzone przez szkolnego koordynatora programu naprawczego z matematyki.

⁷⁴ 30 dni od otrzymania zaleceń tj. od 7 lutego 2020 r.

⁷⁵ Uchwała nr 08/09/2024 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół z 13 września 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

Przeprowadzanie doraźnych i planowych kontroli, obserwacji zajęć a także analiz dokumentacji przebiegu nauczania - powinno być dokumentowane, w celach dowodowych oraz dla zachowania transparentności przeprowadzanych działań.

2.5. Łączna liczba uczniów oraz absolwentów z lat ubiegłych Technikum, wg stanu na dzień⁷⁶ złożenia deklaracji o przystąpieniu do egzaminu maturalnego w relacji do liczby osób, które rzeczywiście przystąpiły do egzaminu maturalnego wyniosła:

- w roku szkolnym 2021/2022: odpowiednio 41 i 30;
- w roku szkolnym 2022/2023: 35 i 18;
- w roku szkolnym 2023/2024: 31 i 14.

(akta kontroli str. 784)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Uczniowie przystępujący do egzaminu są osobami dorosłymi i decyzje o nieprzystąpieniu do egzaminu maturalnego są ich indywidualnymi decyzjami. Dyrekcji nie są znane przyczyny nieprzystąpienia absolwentów do egzaminu. Dyrektor ZS nie badał przyczyn wystąpienia różnic między ogólną liczbą uczniów, a liczbą osób przystępujących do egzaminu maturalnego.*

(akta kontroli str. 766)

Zdawalność egzaminów maturalnych⁷⁷ w badanym okresie kształtowała się na poziomie znacznie poniżej średniej w województwie zachodniopolskim.

W 2021 r. wyniosła 27,78% tzn. o 42,22 punktu procentowego mniej niż średnia wojewódzka; w 2022 r. 52,63% - o 23,17 punktu procentowego mniej; w 2023 r. 43,75% o 39,05 punktu procentowego mniej; w 2024 r. 55,56% o 32,54 punktu procentowego mniej niż przeciętna zdawalność w województwie.

Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów Technikum z głównych przedmiotów wyniosły:

- język polski: 2021 r. 47,89%; 2022 r. 39,52%; 2023 r. 49,76%; 2024 r. 47,00%;
- matematyka: 2021 r. 25,39% 2022 r. 30,30 %; 2023 r. 34,06%; 2024 r. 46,11%;
- język angielski: 2021 r. 54,67% 2022 r. 50,10%; 2023 r. 60,80%; 2024 r. 54,22%.

Wskaźnik średniookresowego tempa zmian wyników matur w latach 2022-2024 przyjął wartość z: języka polskiego -0,62%; matematyki 22,01%; języka angielskiego -0,27%.

Średnie wyniki egzaminów maturalnych w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023:

- a) uległy pogorszeniu z: języka polskiego nastąpił spadek o 5,56 punktów procentowych, języka angielskiego o 10,82;
- b) wzrosły: z matematyki, pomimo utrzymywania się wyniku w obszarze klas niskich, odnotował wzrost o 35,37 punktów procentowych.

(akta kontroli str. 2527)

Dyrektor wyjaśnił, że *Wprowadzono niezbędne działania zaradcze, mające na celu poprawę efektów kształcenia, jednak w przypadku gdy uczniowie nie przejawiają większego zainteresowania zdaniem egzaminów maturalnych, uzyskanie zadawalających wyników jest bardzo trudne.*

(akta kontroli str. 767)

Opublikowane⁷⁸ przez Centralną Komisję Egzaminacyjną wskaźniki Edukacyjnej Wartości Dodanej⁷⁹ dla Technikum za dwa okresy 2020-2022 oraz 2021-2023 wyniosły:

- z języka polskiego: za lata 2020-2022 wyniósł: -6,03, co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 6,03 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty. Za lata 2021-2023 wskaźnik zanotował istotny spadek (o 26 punktów procentowych) przyjmując wartość -7,6.

⁷⁶ 7 lutego danego roku.

⁷⁷ Obejmująca wyniki sesji poprawkowej. Zamieszczone na stronie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (dalej: OKE): https://www.oke.poznan.pl/cms,12,egzamin_maturalny.htm

⁷⁸ Zamieszczone na stronie: <https://ewd.edu.pl/wskazniki/matura/wykres-szkoly/?id=25131>

⁷⁹ Dalej zwane: EWD.

- z matematyki za lata 2020-2022 wyniósł -6,81, co oznacza, że wynik nauczania przeciętnego ucznia na maturze był o 6,81 punktu niższy niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty. Za lata 2021-2023 wskaźnik wzrósł nieznacznie (o 5 punktów procentowych) do wartości -6,5.

Umieszczenie wskaźników dla ww. przedmiotów na osi współrzędnych, ze względu na wskaźniki wyniku końcowego i EWD, determinuje uplasowanie się Technikum w grupie szkół o niskich wynikach egzaminacyjnych i niskiej efektywności nauczania, co w nomenklaturze EWD określone zostało nazwą „szkoły wymagające pomocy”.

(akta kontroli str. 2527)

Analizy wyników egzaminów maturalnych dokonywały funkcjonujące w Zespole Szkół nauczycielskie zespoły przedmiotowe.

(akta kontroli str. 799-823)

W Technikum nie prowadzono obligatoryjnych diagnoz edukacyjnych określających poziomu wiedzy i umiejętności uczniów. Stosowano wyłącznie diagnozę wstępną dla nowoprzyjętych klas pierwszych (absolwentów szkół podstawowych a wcześniej gimnazjów), w celu określenia poziomu wiadomości.

(akta kontroli str. 814-821)

W roku szkolnym 2023/2024 w planie nadzoru pedagogicznego zaplanowano badania jakościowe osiągnięć edukacyjnych wybranych umiejętności wynikających z podstawy programowej, jednak badań nie przeprowadzono. Realizacja badań została zaplanowana⁸⁰ w roku szkolnym 2024/2025.

(akta kontroli str. 173, 1302-1333)

Dyrektor Zespołu Szkół w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 zwrócił się do organu prowadzącego jeden raz o zgodę na zwiększenie obowiązkowych zajęć edukacyjnych z matematyki⁸¹ w drugim semestrze 2022/2023 w związku z wynikami edukacyjnymi uczniów Technikum⁸². Organ prowadzący wskazał⁸³, iż udzielił zgody na uruchomienie jednej godziny zajęć z matematyki wyłącznie w klasie IV Technikum.

(akta kontroli str. 827, 1152, 1322-1323)

Program poprawy efektywności kształcenia z matematyki na lata szkolne 2018/2019-2021/2022 (zlecony przez ZKO) miał zauważalny wpływ na wyniki egzaminów, jak również zbudował trwałe praktyki w zakresie nauczania matematyki oraz analizowania wyników uzyskiwanych przez uczniów. Koordynator programu wyjaśniła: *przyczyną problemów z niskimi wynikami jest sytuacja społeczna i rodzinna uczniów (...). Do naszej szkoły trafiają uczniowie najsłabsi (...). Jestem bardzo zadowolona z rezultatów programu. Obecnie już nie realizujemy programu, ale kontynuujemy wdrożone w programie rozwiązania.*

(akta kontroli str. 486-606)

W zakresie wyników z języka polskiego i angielskiego, analizy wyników matur były prowadzone jedynie w podstawowym zakresie, bez szczegółowych badań dotyczących przyczyn uzyskiwania przez uczniów niskich wyników.

(akta kontroli str. 814-823)

Dyrektor wyjaśnił, że w Szkole nie ma procedur na wykonanie analizy wyników maturalnych. Każdy zespół przygotowujący analizę, wykonuje ją według własnego uznania.

(akta kontroli str. 1334-1335)

⁸⁰ W planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2024/2025 – w terminie do marca 2025 r.

⁸¹ Zajęcia przyznano trybie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.

⁸² W klasie IV technik hotelarstwa/ technik żywienia i usług gastronomicznych.

⁸³ W trybie art. 29 ust 1 pkt 2 lit f

Zdawalność i średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów Technikum na egzaminie maturalnym z przedmiotów obowiązkowych, pomimo podejmowania działań w celu poprawy efektywności kształcenia, plasowały się w badanych latach w obszarze określonym przez CKE jako wyniki niskie⁸⁴ i średnie⁸⁵.

(akta kontroli str. 2527)

2.6. Wnioski ze sprawowanego przez Dyrektora w roku szkolnym 2021/2022⁸⁶ nadzoru pedagogicznego, przedstawione na Radzie Pedagogicznej 15 lutego 2022 r. nie uwzględniały podejmowanych działań związanych z wynikami kontroli zewnętrznych, uwzględniały natomiast podejmowane działania planowe i doraźne wynikające z kontroli, wspomagania nauczycieli i obserwacji. Nie przedstawiono rekomendacji związanych z ww. wnioskami.

(akta kontroli str. 327-430)

Wnioski ze sprawowanego przez Dyrektora w roku szkolnym 2023/2024 nadzoru pedagogicznego, przedstawione na Radzie Pedagogicznej w dniu 30 sierpnia 2024 r. podejmowanych działań związanych z wynikami kontroli zewnętrznych, uwzględniały natomiast wnioski z podjętych działań planowych wynikających z:

a) kontroli m.in. w zakresie:

- dokumentowania procesu dydaktyczno-wychowawczego (przeprowadzono: dwie kontrole zrealizowane przez wicedyrektora dot. opracowywania Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych⁸⁷, przeprowadzono kontrole dotyczące poprawności, terminowości i prowadzenia dokumentów rejestrujących proces dydaktyczno-wychowawczy oraz prawidłowość realizacji podstawy programowej, oceniania i klasyfikowania, a także realizacji programu wychowawczego i profilaktyki). Wnioski dotyczyły głównie systematycznego i terminowego prowadzenia dokumentacji szkolnej;
- procesów edukacyjnych (rozpoznawanie potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, planowanie i organizacja dodatkowych zajęć wyrównawczych z matematyki i języka polskiego, weryfikacja liczby uczniów, którzy korzystają lub mają skorzystać z pomocy pp, realizacja zajęć specjalistycznych i rewalidacyjnych, przestrzeganie procedury oceniania zachowania uczniów, realizacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, realizacja pomocy pp). Wnioski dotyczyły podjęcia działań zwiększających frekwencję uczniów na zajęciach wyrównawczych, przeprowadzania kontroli wystawiania ocen z zachowania i konieczności ich wystawiania);
- wychowania, opieki i bhp (nie wskazano przeprowadzonych konkretnych kontroli, wskazano jedynie działania związane z tą tematyką). Wnioski dotyczyły m.in. ściślejszej współpracy wychowawców z rodzicami, psychologiem i pedagogiem w celu ograniczenia nieobecności uczniów na zajęciach, przeprowadzenia badań osiągnięć edukacyjnych uczniów klas czwartych, zapewnienia młodzieży, odpowiedniego wsparcia edukacyjnego i psychologicznego prowadzenia programów szkoleniowych i wsparcia dla nauczycieli.

b) obserwacji (dokonano łącznie 13 obserwacji) – wnioski dotyczyły sprawdzania prowadzenia zajęć przez nauczycieli pod kątem realizacji podstawy programowej;

c) organizacji wspomagania nauczycieli (zgodnie z założeniami opracowano plan wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli, przeprowadzono m. in. 12 szkoleń członków Rady Pedagogicznej, w ramach których przeprowadzono 10 szkoleń zorganizowanych przez firmę zewnętrzną, opracowano plan posiedzeń Rady Pedagogicznej, plan i harmonogram obserwacji) – wnioski dotyczyły uzupełnienia

⁸⁴ Dotyczy języka polskiego i matematyki

⁸⁵ Dotyczy języka angielskiego.

⁸⁶ Za I półrocze.

⁸⁷ Dalej: IPET.

planów o plan posiedzeń zespołu i plan pracy zespołu, sprawdzania prowadzenia zajęć przez nauczycieli pod kątem realizacji podstawy programowej, planów pracy zespołów przedmiotowych, uzupełnienia w klasopracowniach regulaminów.

(akta kontroli str. 167-208)

2.7. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 Dyrektor nie podejmował współpracy z Radą pedagogiczną w zakresie sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, a Rada Pedagogiczna nie podejmowała uchwał w tym zakresie.

Wobec przedstawienia⁸⁸ przez Dyrektora wyłącznie wniosków ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za I półrocze roku szkolnego 2021/2022, Rada Pedagogiczna nie podjęła uchwały w sprawie wykorzystania wyników.

Dyrektor w dniach 14 lutego 2024 r. i 30 sierpnia 2024 r., tj. z zachowaniem wymaganego terminu⁸⁹, przedstawił Radzie Pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego odpowiednio: za I półrocze roku szkolnego 2023/2024 i rok szkolny 2023/2024. Do przedstawionych przez Dyrektora ZS informacji Rada nie zgłaszała Dyrektorowi uwag i 13 września 2024 r.⁹⁰ podjęła uchwałę w sprawie wykorzystania przedstawionych wyników nadzoru za rok szkolny 2023/2024.

Rada Pedagogiczna podjęła uchwałę w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego prowadzonego za rok szkolny 2023/2024 w dniu 13 września 2024 r.

(akta kontroli str. 188-208, 238, 241, 255, 257, 273, 327, 418-430)

Dyrektor wyjaśnił, że: *W roku szkolnym 2024/2025 Dyrektor przedstawił Radzie Pedagogicznej wnioski z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2023/2024, prosząc Radę o dokładne zapoznanie się z wynikami nadzoru pedagogicznego za poprzedni rok szkolny i uwzględnienie wniosków w pracy nauczyciela. Dyrekcja poinformowała również nauczycieli, że działania, które podejmą, związane z realizacją wniosków z nadzoru pedagogicznego, muszą być udokumentowane w planach pracy zespołów.*

(akta kontroli str. 255, 257)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Odpowiadając na wniosek rodzica z 14 lutego 2023 r. o przywrócenie dziecka do szkoły zawodowej, Nauczyciel p.o. Wicedyrektora nie wskazał w piśmie uzasadnienia negatywnego rozpatrzenia wniosku. Powyższe było niezgodne z art. 238 § 1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r.⁹¹, według którego „Zawiadomienie o odmownym załatwieniu skargi/wniosku⁹² powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o treści art. 239”.

(akta kontroli str. 52-54)

Nauczyciel wyjaśnił: *Zgodziłem się na objęcie funkcji zastępcy wicedyrektora w trybie awaryjnym. (...) Nie mam ukończonych studiów z zarządzania oświatą, więc pewnie jakieś błędy się pojawiają (dotyczy to również odpowiedzi na wniosek rodzica ucznia z 14 lutego 2023 r.).*

(akta kontroli str. 243-245)

2. Dyrektorzy nie przedstawili Radzie Pedagogicznej wyników ze sprawowanego nadzoru za lata szkolne 2021/2022 i 2022/2023, do czego byli zobowiązani § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru - dyrektor szkoły w terminie do dnia 31 sierpnia,

⁸⁸ Protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej z dnia 15 lutego 2022 r. – Rada Pedagogiczna w trybie zdalnym.

⁸⁹ Zgodnie z § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

⁹⁰ Uchwała Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół nr 8/09/2024 z 13 września 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego.

⁹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 572.; Dalej: kpa.

⁹² Zgodnie z art. 247 kpa „Do wniosków stosuje się odpowiednio przepisy (...) art. 238”.

przedstawia na zebraniu Rady Pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

Analiza sprawozdań ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego wykazała, że nie wynika z nich, czy Dyrektor zrealizował wszystkie założenia planów nadzoru pedagogicznego na ww. lata, w tym we wskazanych terminach. Na etapie opracowywania planów nadzoru pedagogicznego nie określono również ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru. Rada Pedagogiczna nie ustaliła sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. Konsekwencją ich braku za rok szkolny 2021/2022 mogło być nie przyjęcie w planie ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru, a za rok szkolny 2022/2023 - brak opracowanego planu nadzoru pedagogicznego na ten rok.

(akta kontroli str. 167-208)

Nauczyciel-Dyrektor wyjaśnił: (...) Organ prowadzący poprosił mnie, abym zajmował się szkołą do momentu powołania nowego dyrektora, co nastąpiło 1 marca 2023 r. Zgodziłem się na objęcie funkcji zastępcy wicedyrektora w trybie awaryjnym. (...) Nie mam ukończonych studiów z zarządzania oświatą.

(akta kontroli str. 243-245)

Dyrektor wyjaśnił: w roku szkolnym 2021/2022 przestałem pełnić obowiązki dyrektora szkoły z dniem 1 marca 2022 r., w związku z czym nie przedstawiłem Radzie Pedagogicznej wniosków z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2021/2022. W roku szkolnym 2022/2023 obowiązki dyrektora zacząłem pełnić dopiero od dnia 1 marca 2023 r. i również nie przedstawiłem Radzie Pedagogicznej wniosków z nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2022/2023, ponieważ osoba pełniąca obowiązki dyrektora szkoły od 23 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. nie opracowała planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023.

(akta kontroli str. 238, 242)

3. Dyrektorzy w roku szkolnym 2022/2023-2023/2024 nie realizowali wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań z potrzeb wynikających z diagnozy pracy szkoły, co było niezgodne z § 22 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru:
- w roku szkolnym 2021/2022 w planie nadzoru – w formie działań do wykonania, zostały ujęte zagadnienia z zakresu wspomagania poprzez diagnozę pracy szkoły, nie zostały jednak rzetelnie wykonane i udokumentowane, z uwagi na rotację osób na stanowisku dyrektora szkoły, co zostało opisane w punkcie 1.5 niniejszego wystąpienia pokontrolnego;

(akta kontroli str. 133-134)

- w roku szkolnym 2022/2023 realizacja zadań nadzoru pedagogicznego nie przebiegała prawidłowo z uwagi na brak planu nadzoru;
- w roku szkolnym 2023/2024 działania wskazujące na wspomaganie poprzez diagnozę pracy szkoły nie zostały ujęte w planie nadzoru. Działania, które mogłyby świadczyć o wykonaniu ww. wspomagania - nie zostały również wykazane w sprawozdaniu z realizacji nadzoru za ten rok.

(akta kontroli str. 165-166, 176-177)

Dyrektor wyjaśnił, że prowadził wspomaganie przez diagnozę pracy szkoły. Potwierdzenie planowanych działań znajduje się w planach nadzoru na lata 2021/2022 i 2023/2024, a sposób ich realizacji w sprawozdaniach z pracy zespołów.

(akta kontroli str. 767)

Pracę przedmiotowych zespołów nauczycieli powołanych do realizacji zadań szkoły reguluje § 4 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji szkół. Istotą wspomaganie poprzez diagnozę pracy szkoły jest realizacja czynności w ramach sprawowanego nadzoru, przez osoby wskazane w § 22 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru tj. dyrektora oraz innych nauczycieli zajmujących kierownicze stanowiska.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK negatywnie ocenia funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Zespole Szkół. Działania doraźne wynikające z potrzeb szkoły nie zostały udokumentowane. Wnioski ze sprawowanego nadzoru były przedstawiane Radzie Pedagogicznej terminowo (za wyjątkiem roku szkolnego 2022/2023), jednakże prezentowane wyniki uniemożliwiały dokonanie rzetelnej oceny realizowanych w przyjętym okresie działań, co zdaniem NIK było konsekwencją nie określenia w planach nadzoru zarówno celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników, które ilościowo i/lub jakościowo definiowały konsekwencje przeprowadzonych działań. Rada Pedagogiczna nie ustaliła sposobu wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego za dwa lata szkolne objęte kontrolą. Konsekwencją ich braku za rok szkolny 2021/2022 mogło być nieprzyjęcie w planie ani celów prowadzonego nadzoru, ani kryteriów i mierników umożliwiających rzetelne dokonanie oceny realizowanych w przyjętym okresie działań wynikających ze sprawowanego nadzoru, a za rok szkolny 2022/2023 - brak opracowanego planu nadzoru pedagogicznego na ten rok.

Treści tworzące wyniki i wnioski sprawowanego nadzoru pedagogicznego, nie były adekwatne do istniejących problemów Zespołu Szkół oraz nie zostały sformułowane w oparciu o rzetelnie ustalone efekty przeprowadzonych działań. Rada Pedagogiczna podjęła uchwałę w sprawie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w celu doskonalenia pracy szkoły tylko w ostatnim badanym roku szkolnym.

Analizy efektywności dydaktycznej były prowadzone, jednak nie stanowiły źródła danych do planowania i organizowania nadzoru pedagogicznego. Dyrektorzy nie wdrożyli skutecznych działań naprawczych służących podniesieniu efektów kształcenia, pomimo znajomości problemu i podejmowania tematu na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Zdawalność i średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów Technikum na egzaminie maturalnym z przedmiotów obowiązkowych, plasowały się w badanych latach w obszarze określonym przez OKE jako „klasa wyników niskich”⁹³ i „średnich”⁹⁴. Świadczy to o niewystarczającym wkładzie Zespołu Szkół w proces budowania poziomu wiedzy uczniów, czego nie zmieniły również realizowane programy naprawcze (zarówno kuratorskie, jak i własne).

IV.Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających prawidłowe prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, w szczególności dzienników zajęć.
2. Zapewnienie właściwego prowadzenia dzienników elektronicznych, w szczególności poprzez uzupełnianie o dane w zakresie wynikającym z obowiązujących przepisów oraz opatrzenie plików podpisem elektronicznym.
3. Gromadzenie i przechowywanie dokumentacji uczniów objętych pomocą pp w formie indywidualnych teczek.
4. Rozpoznawanie możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz rzetelne ich dokumentowanie.
5. Obejmowanie pomocą pp uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi.

⁹³ Dotyczy języka polskiego i matematyki

⁹⁴ Dotyczy języka angielskiego.

6. Organizowanie systemu pomocy pp w Zespole Szkół z należytą starannością, w szczególności w zakresie prowadzenia rzetelnej dokumentacji; ustalenia form zajęć tej pomocy w formie pisemnej z uwzględnieniem okresu jej udzielania i wymiaru godzin oraz dokumentowanie potwierdzenia poinformowania; udzielania pomocy pp zgodnie z zaleceniami zawartymi w opiniach i orzeczeniach poradni.
7. Dokonanie zmian Statutu Zespołu Szkół w sposób uwzględniający: tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, jak również organizację współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, a także podział kompetencji stanowisk wicedyrektorów.
8. Dokonywanie aktualizacji planów nadzoru pedagogicznego, w szczególności wynikających ze zmian podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa a także bieżącego funkcjonowania Zespołu Szkół wpływającego na potrzebę modyfikacji planów.
9. Wskazywanie w zawiadomieniach uzasadnień o odmownym załatwieniu skargi.
10. Prowadzenie całościowej diagnozy pracy szkoły i uwzględnianie jej wyników we wspomaganiu nauczycieli w realizacji ich zadań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 15 stycznia 2025 r.,

Kontrolerzy

Małgorzata Paciejewska-Sokołowska

Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

p.o. Dyrektor

Marcin Stefaniak

/podpisano elektronicznie/

Katarzyna Danielak

Starszy inspektor k.p.

/podpisano elektronicznie/